

Early Music New!

Oude Muziek Nieuw

PROGRAMMA

Bach op Vrijdag
Barok & Klassiek
Podium Jong Talent
Oude Muziek Nieuw

29 september 2016, 20.15 uur
Paleiskerk, Den Haag

Musica Antica da Camera
Het jonge podium voor Oude Muziek

Vivaldi's eerste sonate

Vioolsonate in D – Italiaans, anoniem (Vivaldi?)

Adagio – Allegro – Largo – Allegro

Triosonate voor viool, cello en continuo in G, RV 820 – *nieuw-ontdekt* (Sardelli/Lupiáñez, 2014)

[Allegro] – Adagio – [Violino] solo – Violoncello solo – Allegro

Vioolsonate in D, RV 810 – *nieuw-ontdekt* (Delius, 2007)

Andante – Allegro – Largo – Allegro

PAUZE

Vioolsonate in A, RV 205/2 – *nieuw-ontdekt* (Lupiáñez, 2015)

Adagio – Allegro – Largo – Allegro

Vioolsonate in D, RV 816 – *nieuw-ontdekt* (Talbot, 2011)

Allegro – Allegro – Largo – Allegro

Antonio Martín y Coll (ca. 1660 – ca. 1740)

La Follia, uit "Huerto ameno de varias flores de musica" (1709)

Arrangement: Javier Lupiáñez

Scaramuccia

Javier Lupiáñez, viool en leiding

Inés Salinas, violoncello

Giulio Quirici, theorbe

Patricia Vintém, klavecimbel

Twee nieuwe sonates van Vivaldi

Nieuw-ontdekte sonates in het toch al omvangrijke oeuvre van **Antonio Vivaldi** (1678-1741), de Venitiaanse violist en componist! Het gaat hier vooral om twee tot voor kort anonieme werken, door de solist van vanavond ontdekt in de Sächsische Landesbibliothek: de *Vioolsonate in A* (RV 205/2) en een *Triosonate voor viool, cello en basso continuo* (RV 820). Wij hebben deze te danken aan **Johann Georg Pisendel** (1687-1755), die als violist en concertmeester van de Hofkapel de muziek voor zijn orkest verzamelde. Hij was in dienst van keurvorst Friedrich August, die in 1716-17 met hem naar Italië

reisde. Dit bezoek had grote invloed op Pisendel: tijdens zijn verblijf van negen maanden nam hij les bij Vivaldi. Diens invloed beperkte zich niet tot zijn vorming als violist en componist, maar de twee raakten bevriend en Vivaldi vertrouwde Pisendel een groot aantal partituren toe, waaronder een kopie van de vioolsonate in A. Met haar vierdelige vorm volgt deze sonate uit ca. 1717 nog het voorbeeld van de *sonata da camera* van Corelli. Niet alle delen blijken echter geheel van Vivaldi te zijn. Pisendel verving het eerste deel door een arrangement van een langzaam deel uit een vioolconcert van Vivaldi, en voorzag dat van nieuwe versieringen. Het largo is waarschijnlijk geheel van van Pisendel en is later ingevoegd tussen de twee snelle delen, die wel van Vivaldi zijn.

Toont deze solosonate al de volleerde en zelfbewuste violist Pisendel, die eigen creativiteit naast die van zijn collega durft te stellen, de triosonate voor viool, cello en basso continuo is geheel van de hand van Vivaldi. Het afschrift dateert uit Pisendels studiejaren (1697-1709) bij Giuseppe Torelli in Ansbach; in 1712 nam hij het mee naar Dresden, toen hij zijn aanstelling kreeg bij de Hofkapel. Ook hier gaat het om een *sonata da camera*, nu vijfdelig, met de voor deze vorm gebruikelijke dansen, de snelle *giga* in het vierde deel en de in Italië populaire *corrente* in het vijfde. De invloed van Corelli is hier nog duidelijker, vooral in het adagio. Wel horen wij in de bezetting al de experimenterende Vivaldi, vooral in de voor hem ongewone combinatie van viool en cello, in het derde deel afgewisseld door een violsolo, in het vierde door de cello.

De geschiedenis rond Pisendel en Vivaldi geeft aan hoe belangrijk de contacten tussen de musici waren voor de verspreiding van hun werk. Zij maakten kopieën voor eigen gebruik of voor hun werkgever, orkestleden of leerlingen. De introductie van Vivaldi's muziek in Dresden was grotendeels te danken aan Pisendel. Hij nam die op in een breder repertoire, waarin ook de Duitse muziek een steeds belangrijker plaats kreeg. Toch bleef het hofmuziek die niet wijd werd verspreid. Bij het bombardement van Dresden door Pruisen in 1760, tijdens de Zevenjarige Oorlog, werd het paleis verwoest. Er kwam er een einde aan de hofmuziek en daarmee aan de bekendheid van Vivaldi; daarna raakte hij in vergetelheid. Pas in de 20ste eeuw werd Vivaldi herontdekt, toen musici en musicologen weer belangstelling kregen voor de barok.

De zoektocht naar onbekend of vergeten repertoire heeft de vroeger nogal gescheiden werelden van wetenschap en uitvoerende musici dichter bij elkaar gebracht. Het onderzoek naar het auteurschap van deze twee sonates is daarvan een voorbeeld. De eerste fase is het vaststellen van herkomst en datering aan de hand van handschrift, papiersoort en watermerk, in combinatie met literatuuronderzoek. Daarna komt het bestuderen van de muziek zelf. Voor het herkennen van deze sonates als werken van Vivaldi was de ervaring van een violist en Vivaldi-kenner onmisbaar.

Scaramuccia is opgericht in februari 2013 op initiatief van de violist Javier Lupiáñez, met als doel het uitvoeren van zelden gespeeld barok-repertoire. Het ensemble put zijn inspiratie uit het herontdekken van dit culturele erfgoed en het doen herleven van deze barokmuziek; niet alleen de muziek die klonk in de meer verfijnde kringen, maar ook die van de taveernen en de straat. Aan elk programma gaat diepgaand onderzoek vooraf naar deze juweeltjes van muziek, verborgen of ten onder gegaan in de grote hoeveelheid barokmuziek die gewoonlijk wordt uitgevoerd.

Scaramuccia maakte haar debuut in de omlijsting van het Festival van Brugge in 2013, en heeft sindsdien een intensief concertprogramma ontwikkeld. Het ensemble speelde o.m. op het Engelse Maldon Festival of Arts (2014 en 2015), het Museum Vleeshuis in Antwerpen (2014), de Kasteelconcerten in Nederland (2015), Festival Echi Lontani in Italië (2016), en heeft opnamen gemaakt voor de Nederlandse Concertzender.

Met dank aan: Gemeente Den Haag, Ambassade van het Koninkrijk Spanje, Fonds Podiumkunsten, Vrienden/donateurs van Musica Antica da Camera.

Volgende concerten:

Vrijdag 7 oktober: Bach op Vrijdag | Bach en Van Wassenaer

Den Haag, Lutherse Kerk (Lutherse Burgwal 7), 17.00 uur

Ter gelegenheid van het Van Wassenaer-jubileumjaar brengt het barokorkest van het Utrechtse Conservatorium o.l.v. Antoinette Lohmann in het eerste concert in de serie Bach op Vrijdag, het Van Wassenaer Concerto Armonico III. Op het programma staan ook twee Bach cantates: de prachtige solocantate Widerstehe doch der Sünde (BWV 54) en Bekennen will ich seinen Namen, (BWV 200).

Plaatsen € 12,50 (studenten < 27 jaar en CJP gratis). Kaarten uitsluitend aan de zaal.

Donderdag 20 oktober: Zonder trommels en trompetten | Symphonie Atlantique

Den Haag, Paleiskerk (Paleisstraat 8), 20.15 uur

Dit jaar vieren we de 200ste verjaardag van Johannes Verhulst, geboren en getogen Hagenaar en één van de belangrijkste componisten en dirigenten uit de Nederlandse Romantiek. Na zijn studie aan de voorloper van het Koninklijke Conservatorium ging hij naar Parijs, Keulen en Leipzig. Daar sloot hij vriendschap met Schumann en Mendelssohn, die grote invloed hadden op zijn stijl. Het programma wordt afgesloten met kamermuziek van Mendelssohn en Schuberts vijfde symfonie (geschreven in Verhulsts geboortjaar), die een meer intieme bezetting kent dan gebruikelijk voor romantische orkestwerken.

Plaatsen € 23,50 (studenten < 27 jaar en CJP € 13,50 uitsluitend aan de zaal).

Stichting Musica Antica da Camera

Kaartverkoop en info: www.musantica.nl

REMA
RÉSEAU EUROPÉEN DE MUSIQUE ANCIENNE
EUROPEAN EARLY MUSIC NETWORK